

Prop. 6 L

(2013–2014)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i tinglysingsloven

*Tilråding fra Miljøverndepartementet 15. november 2013,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Miljøverndepartementet foreslår i denne proposisjonen en endring i tinglysingsloven § 38 som skal gi hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser i forskrift om virksomheters utlevering og annen behandling av personopplysninger fra grunnboken, herunder å gi rettslig grunnlag for behandlingen. En slik hjemmel er nødvendig for å kunne gi virksomheter selvstendig behandlingsgrunnlag for å distribuere og viderebruke personopplysninger fra grunnboken. Det gir virksomhetene mulighet for nedlasting av store mengder data for lokal lagring, såfremt de forskriftsbestemte vilkårene for slik nedlasting er til stede. Teknisk løsning for slik nedlasting skal etter planen være ferdig for utprøving 1. januar 2014 og vil gi virksomheter tilgang til personopplysninger på en ny måte i forhold til i dag.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Innledning

Statens kartverk fikk i perioden 2004–2009 overført ansvaret for tinglysing i fast eiendom fra domstolene. Kartverket har siden dette vært tinglysingsmyndighet for hele landet med ansvar for å forvalte grunnboken, landets offisielle register over tinglyste rettigheter i fast eiendom og andeler i borettslag. Kartverket er også sentral matrik-

kelmyndighet med ansvar for å forvalte matrikkelen, landets offisielle register over fast eiendom, herunder bygninger og adresser.

Utredningen «Fremtidig organisering av tinglysingen» ble avgitt til Justisdepartementet 27. juli 2009. Utredningen inneholdt flere anbefalinger som senere ble fulgt opp bl.a. ved at Miljøverndepartementet fra 1. juli 2010 ble gitt det budsjettmessige og administrative ansvaret for tinglysingen i Kartverket, og at Kartverket fra 1. januar 2011 overtok ansvaret for formidling av grunnbok- og matrikkelinformasjon. Før 2011 hadde det statlige aksjeselskapet Norsk Eiendomsinformasjon as ansvar for og enerett til denne formidlingen. Selskapets ansvar for å opprettholde samfunnets tilgang til slik informasjon ble videreført som en overgangsordning frem til 31. desember 2013.

Justisdepartementet ga i februar 2010 Kartverket i oppdrag å utrede og utvikle et grensesnitt mot profesjonelle aktører som skulle stå ferdig 1. januar 2011. På den bakgrunn etablerte Kartverket informasjonstjenestene som i dag gir adgang til direkte oppslag i og utskrifter fra grunnboken.

Markedsaktører som ønsker å videreformidle og verdiøke eiendomsinformasjon, herunder Norsk Eiendomsinformasjon as, har overfor departementet uttrykt et behov for å få utlevert data også i form av massive uttrekk med tillegg av et system for sanntids-oppdateringer av de nedlastede datasettene. Det er anført at dette vil legge bedre til rette for innovasjon og utvikling av verdikjæpende tjenester og produkter i markedet. Gjæl-

dende regelverk og dagens tekniske grensesnitt hos Kartverket åpner ikke for slik lokal lagring og oppdatering av data.

2.2 Utredning av spørsmålet om utvidet formidling av grunnbok- og matrikkelinformasjon

Miljøverndepartementet besluttet på denne bakgrunnen å nedsette en prosjektgruppe for å utrede hvordan formidling av grunnbok- og matrikkelinformasjon kunne løses. Gruppen fikk følgende mandat:

«Utredningen skal gi svar på følgende (mandat):

- Hvordan bør grunnboks- og matrikkelinformasjon tilrettelegges og formidles for å gi nytteverdi for samfunnet, herunder gi markedsaktører grunnlag for å skape verdioøkende tjenester?
- Hvilke krav og vilkår bør settes til slik tilgang for å sikre formålet med grunnboken og matrikkelen, hensynet til konkurranse i markedet, personvern og statens erstatningsansvar?

Det skal legges til grunn at tilgangen må skje på en ikke-diskriminerende måte. Den må fremme effektivitet, en fri konkurransesituasjon, tilrettelegge for utvikling og innovasjon både hos Kartverket og hos næringslivsaktører, og slik at offisiell eiendomsinformasjon tilflyter samfunnet på en korrekt, rasjonell, effektiv, stabil og samfunnsnyttig måte. Det skal også legges til grunn at prismodeller for formidling skal følge bestemmelsene i «Offentleglova».

Prosjektgruppens utredning om formidling av grunnbok- og matrikkelinformasjon fra Statens kartverk var ferdig i mars 2012. Gruppen kom med en rekke anbefalinger bl.a. knyttet til utformingen av grensesnitt for avlevering av grunnbok- og matrikkelinformasjon samt forslag til forskrift om formidling av eiendomsinformasjon (informasjon fra grunnbok og matrikkel).

Prosjektgruppen tok utgangspunkt i samfunnets og markedets behov for eiendomsinformasjon og anbefalte at Kartverket skal tilby tekniske grensesnitt både for avgivelse av eiendomsdata som gjør det mulig for virksomheter å laste ned massive mengder data fra grunnbok og matrikkel for lokal lagring (massivnedlastingsgrensesnitt) og for tilgang til enkeltdata basert på forhåndsde-

finerte søkekriterier (spørregrensesnitt). Massivnedlastingsgrensesnittet skal også sørge for at virksomhetene kan holde sine lokalt lagrede eiendomsdata løpende oppdatert med endringsdata fra Kartverket. Forholdet til personvernet ble ansett som det mest problematiske ved et slikt massivnedlastingsgrensesnitt. Når markedsaktører sitter med store datasett som inneholder eiendomsinformasjon blir forholdet til personvernet mer problematisk enn om man er henvist til å hente informasjon fra Kartverket via enkeltoppslag basert på forhåndsdefinerte søkekriterier.

I kapittel 6.8.7. under prosjektgruppens vurderinger knyttet til personopplysningsloven står bl.a. følgende:

«Når det gjelder behandling av opplysninger fra grunnbok og matrikkel som betraktes som personopplysninger, er prosjektgruppen av den oppfatning at det mest hensiktsmessige er i forskrifts form å fastslå at virksomheter som ikke kan vise til et lovregulert behandlingsformål men som tilfredsstiller nærmere bestemte vilkår, kan få tilgang til registrenes eiendomsinformasjon i form av massive uttrekk for videreformidling. Disse organisasjonene blir selvstendig behandlingsansvarlige. De aktuelle virksomhetene vil også på denne måten selv stå ansvarlig for å overholde relevant lovgivning på området samt stå ansvarlig for den innholdsmessige kvaliteten på de produkter som selges til markedet. Prosjektgruppen ser det ikke som hensiktsmessig å knytte behandlingen til en konsesjonsordning for tilgang til eiendomsinformasjon slik det er gjort for Løsøreregisteret. En slik konsesjonsordning ville uansett kommet i tillegg til et behandlingsgrunnlag i lov/forskrift. Ved at Statens kartverk har standardvilkår for tilgang til eiendomsinformasjon samtidig som man i forskrifts form fastsetter generelle vilkår, vil man på denne måten kunne oppnå de nødvendige kontrollbehov.»

I kapittel 3.4.c gir prosjektgruppen sine anbefalinger knyttet til personvernlovgivningen og behandlingsansvaret:

«Prosjektgruppen anbefaler at det i forskrifts form etableres regler slik at videreformidling av informasjon fra registrenes grensesnitt anses som behandlingsformål for opplysninger fra grunnbok og matrikkel.» ... «På den måten vil en skape virksomheter som kan formidle informasjonen på mer spesialiserte løsninger enn det registermyndigheten kan gjøre og som

kan arbeide mer aktivt for å selge informasjon til nye brukere. Disse virksomhetene vil måtte følge de til enhver tid gjeldende regler for utlevering av registerinformasjon på lik linje med registermyndighetene. Virksomhetene vil få den nødvendige handlefrihet til å anvende eiendomsinformasjonen i sine produkter samtidig som de har et selvstendig ansvar for å overholde personvernlovgivningen. Dersom virksomheter bryter reglene for behandling og utlevering vil tilgangen til informasjonen kunne stoppes. Virksomhetene vil ha et stort ansvar i forhold til å sikre at opplysningene er å jour og riktige og i overensstemmelsen med informasjonen i registrene ...»

Miljøverndepartementet sendte gruppens utredning på alminnelig høring 10. mai 2012. Høringsfristen var 13. august 2012.

Justis- og beredskapsdepartementet uttalte i sin høringsuttalelse av 10. august 2012 bl.a. følgende:

«Personopplysningsloven § 8 oppstiller generelle vilkår for når behandling av personopplysninger kan finne sted. Det følger av bestemmelsen at behandling bare kan skje dersom den registrerte har samtykket i behandlingen, hvis den er fastsatt ved lov eller dersom ett av nødvendighetskriteriene i bokstav a til f er oppfylt. Argumentasjonen på side 56 i utredningen kan tyde på at prosjektgruppen anser særskilt hjemmel i lov som det aktuelle behandlingsgrunnlaget, da det er uaktuelt å innhente samtykke fra hver av de registrerte, behandlingen neppe vil anses nødvendig for å utøve en oppgave av allmenn interesse, og den kommersielle aktørens interesser neppe vil veie tyngre enn registrertes personvern.

Justis- og beredskapsdepartementet bemerker at det ikke er tilstrekkelig at det i lov er bestemmelser som forutsetter behandling av personopplysninger. Det må fremgå klart i lov, eller i forskrift som er gitt i medhold av en lov, at personopplysninger kan samles inn og behandles, dersom dette skal være det rettslige grunnlaget for behandling. Vi mener det er tvilsomt om ordlyden i den foreslåtte forskriften §§ 3 og 4 er presis nok til å gi grunnlag for behandling av personopplysninger hos markedsaktørene. Snarere fremgår det kun forutsetningsvis at personopplysninger vil behandles, idet informasjon som inneholder personopplysninger avgis til disse, jf. § 3 tredje ledd.

Videre kan det stilles spørsmål om forskriftshjemmelen er klar nok, særlig tinglysingsloven § 38. I annet ledd heter det:

«Departementet kan også gi de forskrifter som det ellers finner påkrevd til gjennomføring av loven, herunder om hvordan publikum skal ha adgang til registrenes opplysninger».

Uttrykket «til gjennomføring av loven» trekker i retning av at forskriften utelukkende skal kunne gi presiserende bestemmelser, ikke inneholde mer selvstendig regulering på områder som ikke er regulert i loven. Bestemmelsen synes dessuten å rette seg mot enkeltpersoners adgang til opplysninger i de aktuelle registrene, og tar i liten grad høyde for et regelverk om kommersielle aktørers nedlasting av hele eller deler av registerinformasjonen og videreformidling av opplysninger fra egne opprettede databaser.»

Miljøverndepartementet ba i brev av 15. februar 2013 Kartverket forberede et konsept for teknisk avgivergrensesnitt for tjenester som muliggjør massiv nedlasting av data for lokal lagring og med en oppdateringslogg. Dette ble forutsatt å skulle komme i tillegg til de tidligere nevnte informasjonstjenestene som ble etablert i 2011. Departementet presiserte at Kartverket ikke skulle avgis data til markedsaktører på annen måte enn gjennom slike standardiserte ikke-diskriminerende grensesnitt. De aktuelle datamaskintjenestene skulle bygge på erfaringer som var gjort i forbindelse med utviklingen av matrikkelsystemet.

Miljøverndepartementet sendte på alminnelig høring 21. juni 2013 forslag til ny hjemmel i tinglysingsloven § 38 for å kunne gi forskrift med nærmere bestemmelser om behandling av personopplysninger. Høringsfristen ble satt til 16. september 2013.

2.3 Høringen

Lovforslaget ble sendt på alminnelig høring til følgende høringsinstanser:

- Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
- Justis- og beredskapsdepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Nærings- og handelsdepartementet

- Datatilsynet
- Statens kartverk

- Abelia
- Advokatforeningen

- Finans Norge
- Geomatikkbedriftene
- IKT-Norge
- Norges Eiendomsmeglerforbund

Miljøverndepartementet har mottatt åtte høringsuttalelser i forbindelse med den alminnelige høringen. Disse er fra Justis- og beredskapsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet, Kartverket, Datatilsynet, Norsk Eiendomsinformasjon as, IKT-Norge og Geomatikkbedriftene.

Justis- og beredskapsdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet og Datatilsynet har ingen merknader til forslaget til endring i tinglysningsloven. De øvrige høringsinstansene har enkelte merknader til høringsnotatet.

3 Ny forskriftshjemmel om behandling av personopplysninger fra grunnboken

3.1 Gjeldende rett

3.1.1 Personopplysningsloven

3.1.1.1 Personopplysningslovens formål

Lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) angir formålet i § 1:

«Formålet med denne loven er å beskytte den enkelte mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personopplysninger. Loven skal bidra til at personopplysninger blir behandlet i samsvar med grunnleggende personvern hensyn, herunder behovet for personlig integritet, privatlivets fred og tilstrekkelig kvalitet på personopplysninger.»

Personopplysninger er i § 2 definert som «opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson».

Når det gjelder grunnboks- og matrikkelinformasjon vil behandlingen av informasjon fra registrene i all hovedsak involvere personopplysninger.

3.1.1.2 Personopplysningslovens saklige virkeområde – behandling av personopplysninger

Personopplysningslovens saklige virkeområde er behandling av personopplysninger som helt eller delvis skjer med elektroniske hjelpemidler og annen behandling av personopplysninger når disse inngår eller skal inngå i et personregister, jf. § 3. Loven gjelder ikke behandling av personopplysninger som den enkelte foretar for rent personlige eller andre private formål.

Behandling av personopplysninger er i § 2 definert som «enhver bruk av personopplysninger, som f.eks. innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering eller en kombinasjon av slike bruksmåter». I utgangspunktet er alle handlinger som kan tenkes utført med personopplysninger omfattet. I praksis vil bruken ofte bestå av en serie sammenknyttede handlinger.

Det følger av § 5 at bestemmelsene i personopplysningsloven gjelder for behandling av personopplysninger om ikke annet følger av en særskilt lov som regulerer behandlingsmåten. Videre fremgår det av § 6 at personopplysningsloven ikke begrenser innsynsrett etter offentlighetsloven, forvaltningsloven eller annen lovbestemt rett til innsyn i personopplysninger.

3.1.1.3 Behandlingsansvarlig og databehandler

Det fremgår av § 2 at en behandlingsansvarlig er «den som bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes». Behandlingsansvar betegner en formell posisjon og innebærer krav til etterlevelse av en rekke plikter i loven.

Databehandler er «den som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige», jf. § 2. Databehandler er en person eller virksomhet utenfor den behandlingsansvarliges organisasjon, og vil typisk være et databehandlingsforetak. Begrepet brukes m.a.o. ikke om personer som faktisk behandler data, men betegner en bestemt type avtalepart som behandlingsansvarlige ofte anvender. Loven krever at denne relasjonen skal avtalereguleres, se § 15.

3.1.1.4 Vilkår for å behandle personopplysninger

Det følger av personopplysningsloven § 8 at personopplysninger bare kan behandles dersom den registrerte har samtykket eller det er fastsatt i lov

at det er adgang til slik behandling eller behandlingen er nødvendig for:

- «a) å oppfylle en avtale med den registrerte, eller for å utføre gjøremål etter den registrertes ønske før en slik avtale inngås,
- b) at den behandlingsansvarlige skal kunne oppfylle en rettslig forpliktelse,
- c) å vareta den registrertes vitale interesser,
- d) å utføre en oppgave av allmenn interesse,
- e) å utøve offentlig myndighet, eller
- f) at den behandlingsansvarlige eller tredjepersoner som opplysningene utleveres til kan vareta en berettiget interesse, og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen.»

Kravet om at et av de tre anførte grunnlag for behandling skal foreligge (samtykke, lovhjemmel eller nødvendighet ut fra særskilt opplistede formål) er en grunnforutsetning for at behandlingen skal være lovlig, jf. § 8. Et slikt behandlingsgrunnlag må foreligge før personopplysninger i det hele tatt blir behandlet.

Når det gjelder nødvendighetskriteriet uttales bl.a. følgende i de spesielle merknadene til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 92 (1998–99) Om lov om behandling av personopplysninger:

«I tråd med loven for øvrig benyttes «behandling» som et overbegrep som omfatter en rekke forskjellige former for håndtering av personopplysninger, jf. § 2 nr 2. Vurderingen av om nødvendighetskravet er oppfylt kan bli forskjellig alt ettersom hva slags form for behandling det er tale om. Etter forholdene kan det f.eks tenkes at innsamling av opplysningene er nødvendig, men at utlevering av dem ikke er det.»

Når det gjelder behandling av personopplysninger fra grunnbok og matrikkel, vil det være umulig å skulle innhente samtykke fra hver enkelt av de registrerte. De aktuelle hjemlene for å være behandlingsansvarlig er derfor at

- det gis særskilt hjemmel i eller i medhold av lov for de aktuelle behandlingsformål
- den behandlingsansvarlige skal utøve en oppgave av allmenn interesse (bokstav d)
- den behandlingsansvarlige kan ivareta en berettiget interesse og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen (bokstav f).

Det kan etter Miljøverndepartementets oppfatning synes tvilsomt om behandlingsformålene i

bokstav d) og f) er dekkende når det gjelder kommersiell videreformidling av eiendomsinformasjon med personopplysninger. Departementet mener derfor at grunnlaget for virksomheters behandling av personopplysninger fra grunnbok og matrikkel må være en særskilt hjemmel for behandlingen i eller i medhold av lov.

3.1.2 Tinglygingsloven

Lov om tinglysing av 7. juni 1935 nr. 2 § 38 annet ledd lyder som følger:

«Departementet kan også gi de forskrifter som det ellers finner påkrevd til gjennomføring av loven, herunder om hvordan publikum skal ha adgang til registrenes opplysninger.»

Ot.prp. nr. 9 (1935–1936) Om lov om tinglysing gir lite veiledning i tolkningen av forskriftshjemmelen i § 38 annet ledd. Tinglygingsloven § 38 annet ledd fikk sin nåværende utforming ved lov 8. februar 1980 nr. 3 ved at «herunder om hvordan publikum skal ha adgang til registrenes opplysninger» ble tatt inn. Forarbeidene her gir også lite veiledning i forhold til tolkningen av den generelle forskriftshjemmelen.

Som påpekt av Justisdepartementet i høringsuttalelsen av 10. august 2012, er en naturlig forståelse av ordlyden i tinglygingsloven § 38 annet ledd «til gjennomføring av loven» at forskriften utelukkende skal kunne gi presiserende bestemmelser. Da tinglygingsloven ikke inneholder bestemmelser om behandling av personopplysninger, trekker dette i retning av at bestemmelsen ikke gir hjemmel for å forskriftsregulere behandling av personopplysninger.

3.1.3 Matrikkelloven

Matrikkelloven § 30 inneholder bestemmelser om utlevering og behandling av opplysninger fra matrikkelen. Bestemmelsens siste ledd lyder som følger:

«Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om behandling, utlevering og salg av opplysningar, og kan under dette frita behandling etter andre ledd frå meldeplikt etter § 31 i personopplysningslova.»

I forskrift 26. juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) er det gitt nærmere bestemmelser om behandling, utlevering og salg av matrikkelopplysninger.

3.2 Forslaget i høringsnotatet

Som følge av at gjeldende bestemmelse i tinglysingsloven § 38 ikke anses for å gi hjemmel til å forskriftsregulere behandling av personopplysninger, foreslo Miljøverndepartementet i høringsnotatet at tinglysingsloven § 38 endres og får følgende ordlyd i et nytt annet ledd (gjeldende annet ledd foreslås flyttet til tredje ledd):

«Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om utlevering og annen behandling av grunnbokens opplysninger, herunder om virksomheters tilgang til og salg av slike opplysninger.»

Det ble ikke foreslått endringer i forskriftshjemmelen i matrikkelloven.

3.3 Høringsinstansenes syn

Miljøverndepartementet har mottatt høringsuttalelser fra Justis- og beredskapsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Kartverket, Datatilsynet, Norsk Eiendomsinformasjon as, IKT-Norge og Geomatikkbedriftene.

Justis- og beredskapsdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet og Datatilsynet har ingen merknader til forslaget til endring i tinglysingsloven.

Nærings- og handelsdepartementet har ingen merknader til endringen, men skriver samtidig at de forutsetter at endringene ikke svekker eller forhindrer private aktørers muligheter for å utvikle og levere verdikjende tjenester basert på rådata fra grunnboken.

Kartverket skriver i sin høringsuttalelse bl.a. følgende:

«Det er slik at staten har rettslig behandlingsgrunnlag for å føre grunnbok og eiendomsregister gjennom henholdsvis tinglysingsloven og lov om eiendomsregistrering. Når Miljøverndepartementet foreslår at også andre enn tinglysings- og matrikkelmyndigheten skal kunne ha kopier av slike registre utelukkende for tilgjengeliggjøring, skriver Justis- og beredskapsdepartementet at det kan stilles spørsmål om forskriftshjemmelen for dette er klar nok, særlig tinglysingsloven § 38. Videre skriver departementet at det ikke er tilstrekkelig at det i lov er bestemmelser som forutsetter behandling av personopplysninger. Det må fremgå klart i lov, eller i forskrift som er gitt i medhold

av en lov, at personopplysninger kan samles inn og behandles, dersom dette skal være det rettslige grunnlaget for behandling.

Vi oppfatter Justis- og beredskapsdepartementet slik at departementet reiser spørsmål om lovhjemmelen for markedsaktørers behandling av personopplysningene til det her omtalte formål er tilstrekkelig både når det gjelder matrikkelloven og når det gjelder tinglysingsloven. Vi registrerer at Miljøverndepartementet i høringsnotatet er av en annen oppfatning og at departementet bare har sendt forslag om endring av tinglysingsloven på høring. Vi nøyer oss med å påpeke problemstillingen.

Når det gjelder forslaget til nytt annet ledd i tinglysingsloven § 38 vil vi påpeke at det på bakgrunn av innspillet fra Justisdepartementet ville være hensiktsmessig om lovbestemmelsen nærmere anga hvilke virksomheter som skal behandle disse opplysningene, utover de som allerede har tilgang til opplysningene etter de ordinære utleveringsreglene i matrikkel- og tinglysingsregelverket. Videre vil det vært hensiktsmessig at formålet og omfanget av denne behandlingen avklares. Det er også viktig at de enkelte virksomheters forhold til tinglysings- og matrikkelregelverkets utleveringsregler avklares. Vi viser for øvrig til Justisdepartementets merknader til utredningen som det er referert til ovenfor.»

Norsk Eiendomsinformasjon as skriver bl.a. følgende:

«Vi tillater oss derfor å sette søkelys på om det virkelig er behov for en ny lovhjemmel for at aktører utenfor Staten skal få tilgang til store mengder data, og få et tilhørende behandlingsgrunnlag for å kunne behandle tinglyst informasjon. I denne forbindelse vil vi minne om at det var nettopp Justis- og beredskapsdepartementet som formelt sett foresto avgivelse av en løpende oppdatert kopi av grunnboksdata-basen til NE i en drøy 20-års-periode fra ca. 1990. Så langt vi vet skjedde dette uten at det forelå noen lovhjemmel for avgivelsen utover de lovreglene som forefinnes på området i dag.

Hensyntatt at Justis- og beredskapsdepartementet i alle år klarte seg uten en slik lovhjemmel som nå foreslås, er det derfor et åpent spørsmål om det virkelig er behov for den foreslåtte lovendringen.

Miljøverndepartementets forslag til lovtekst vil uansett innebære en tydeliggjøring,

forutsatt at forskriftene som blir gitt i medhold av foreslått lovtekst virkelig gir aktørene utenfor Statens kartverk tilgang til rådata fra Grunnboken. Det synes vi er positivt.»

Geomatikkbedriftene har tilsvarende formuleringer som Norsk Eiendomsinformasjon as i sin høringsuttalelse.

IKT-Norge er av samme oppfatning som Norsk Eiendomsinformasjon as og Geomatikkbedriftene, og skriver bl.a. følgende i sin høringsuttalelse:

«Høringsnotatet tar utgangspunkt i personopplysningslovens krav til et behandlingsgrunnlag dersom aktører skal få tilgang til store mengder grunnboksdata. IKT-Norge stiller spørsmål ved behovet for en ny lovhjemmel for behandling av tinglyste data. Tinglyste data er per definisjon offentlige data, og formålet er at de skal gjøres tilgjengelige for allmennheten. Norsk eiendomsinformasjon har også i over 20 år hatt tilgang til hele grunnboksdatabasen, og vi kan ikke se at det ligger utfordringer i dagens lovverk for at også andre norske aktører skal få denne tilgangen.»

3.4 Departementets vurdering

3.4.1 Tinglysningsloven

Kartverket skriver i sin høringsuttalelse at det ville vært hensiktsmessig at forskriftshjemmelen i tinglysningsloven nærmere anga hvilke virksomheter som skal behandle opplysningene samt at formålet med og omfanget av behandlingen ble avklart. Miljøverndepartementet mener det er mest hensiktsmessig at de nærmere bestemmelser om behandlingen av opplysninger fra grunnboken blir gitt i forskrifts form og viser til utkastet til forskrift om behandling av opplysninger fra grunnbok og matrikkel som ble sendt på høring 10. mai 2012 i forbindelse med utredningen om formidling av grunnbok- og matrikkelinformasjon. Utkastet til forskrift inneholdt detaljerte bestemmelser som klart egner seg best i forskrifts form. Miljøverndepartementet viser samtidig til at en forskriftsfastsettelse av de nærmere bestemmelsene om behandling av eiendomsinformasjon vil gjøre det enklere å foreta nødvendige endringer etter hvert som det høstes erfaring med den nye ordningen det legges opp til.

IKT-Norge, Geomatikkbedriftene og Norsk Eiendomsinformasjon as stiller spørsmål ved om en lovhjemmel for behandling av personopplys-

ninger fra grunnboken er nødvendig. Miljøverndepartementet viser her til at uttrykket «til gjennomføring av loven, herunder om hvordan publikum skal ha adgang til registrenes opplysninger» som står i den gjeldende forskriftsbestemmelsen i tinglysningsloven § 38 annet ledd trekker i retning av at forskriften kun skal kunne gi presiserende bestemmelser. Bestemmelsen synes dessuten å rette seg mot enkeltpersoners adgang til opplysninger i de aktuelle registrene, og tar i liten grad høyde for et regelverk om kommersielle aktørers nedlasting av hele eller deler av registerinformasjonen og videreformidling av opplysninger fra egne opprettede databaser. Personvern er et viktig hensyn, og behandling av personopplysninger fra grunnboken bør derfor sikres nødvendig lovmessig forankring.

Miljøverndepartementet er som følge av dette av den oppfatning at det er behov for en endring av tinglysningsloven § 38 for å klargjøre hva en forskrift kan inneholde av reguleringer når det gjelder behandling av personopplysninger fra grunnboken. Nærmere bestemte vilkår for behandlingen vil bli fastsatt i forskrift.

På bakgrunn av disse vurderingene har Miljøverndepartementet kommet til at forslaget til endring i tinglysningsloven som fremkom i høringsnotatet følges opp. Det foreslås en mindre endring i ordlyden for å få klarere frem at det åpnes for å regulere mottakervirksomhetenes behandling av opplysninger.

3.4.2 Forholdet til andre lover

Kartverket stiller også spørsmål ved om matrikelloven burde hatt en tilsvarende forskriftshjemmel som den som nå foreslås i tinglysningsloven.

Siden det følger av bestemmelsen i matrikelloven § 30 at det i forskrifts form kan fastsettes nærmere regler om behandling og utlevering, er Miljøverndepartementet av den oppfatning at forskriftshjemmelen gir adgang til å fastsette bestemmelser om behandling av personopplysninger, jf. personopplysningsloven § 8. Miljøverndepartementet kan som følge av dette ikke se at det er behov for en ny forskriftshjemmel i matrikelloven.

Prinsippene for behandling og utlevering av matrikelopplysninger er omtalt i Ot.prp. nr. 70 (2004–2005) kap. 30 s. 155–158. Departementet legger disse prinsippene fortsatt til grunn, men vil i tråd med Meld. St. 11 (2012–2013) *Personvern – utsikter og utfordringer*, kap. 5, åpne for mer viderebruk av opplysninger fra matrikkelen. Virksomheter som videreformidler opplysninger til bru-

kere som kan behandle matrikelopplysninger med hjemmel i matrikelloven § 30, skal også selv kunne behandle slike matrikelopplysninger. Nærmere bestemte vilkår for behandlingen vil bli fastsatt i forskrift.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget anses ikke å ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser.

Forslaget skal bidra til en rettstilstand der mottakere av eiendomsinformasjon fra Kartverket kan være behandlingsansvarlige etter personopplysningsloven. Alternativt måtte Kartverket inngått databehandleravtaler med mottakere av eiendomsinformasjon, hvilket trolig ville medført at Kartverket hadde måttet avsette mer ressurser til administrasjon og oppfølging.

5 Merknader til lovforslaget

Til § 38 nytt annet ledd

Etter § 38 nytt annet ledd kan departementet i forskrift gi nærmere regler om utlevering og annen

behandling av grunnbokens opplysninger. Bestemmelsen gir også adgang til å fastsette regler om virksomheters tilgang til grunnboksopplysninger, salg av og annen behandling av slike opplysninger. Med virksomheter siktes særlig til ulike markedsaktører som laster ned grunnboksopplysninger for egen bruk eller for å videreformidle disse til brukere mot vederlag. Videreformidlingen vil vanligvis omfatte ulike former for tilrettelegging, sammenføring, presentasjon og annen verdiøkning. Forskriftshjemmelen sammen med forskriftsbestemmelser gitt i medhold av den, vil kunne gi rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger fra grunnboken, jf. personopplysningsloven § 8. All behandling av personopplysninger må ellers følge reglene i personopplysningsloven.

Tidligere § 38 annet ledd blir nå tredje ledd.

Miljøverndepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i tinglysningsloven.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i tinglysningsloven i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om endringer i tinglysingsloven

I

I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing gjøres følgende endring:

§ 38 annet ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om utlevering og annen behandling av grunnbokens opplysninger, herunder om virksomheters tilgang til, salg av og annen behandling av slike opplysninger.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

